

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/31

Správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/31. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly NKÚ bylo prověřit, zda jsou správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek prováděny v souladu s právními předpisy a zda jsou vybrané justiční pohledávky vymáhány efektivně.

Kontrolováno bylo období let 2021 až 2024 a v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v období od listopadu 2024 do července 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo spravedlnosti (dále také „MŠp“);
Ministerstvo financí (dále také „MF“);
Generální ředitelství cel, Praha (dále také „GŘC“);
Krajský soud v Ostravě (dále také „KS Ostrava“);
Okresní soud Plzeň-město (dále také „OS PM“);
Celní úřad pro Jihomoravský kraj, Brno (dále také „CÚ pro JMK“);
Celní úřad pro Moravskoslezský kraj, Ostrava (dále také „CÚ pro MSK“);
Celní úřad pro Plzeňský kraj, Plzeň (dále také „CÚ pro PLK“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 20. října 2025,

schválilo usnesením č. 8/XVI/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

ZÁKLADNÍ INFORMACE

1,38 mld. Kč

Příjem ze soudních poplatků
v roce 2024

0,84 mld. Kč

Peněžité tresty uložené soudy
v roce 2024

1,59 mld. Kč

Justiční pohledávky
zaevidované celními úřady
v roce 2024*

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

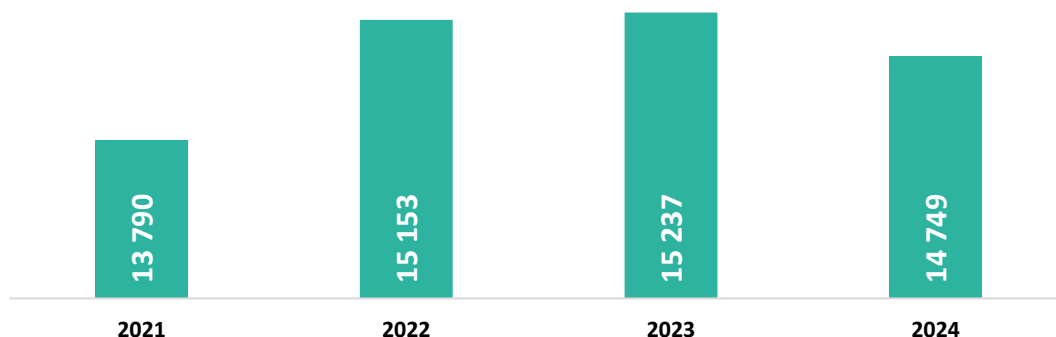
Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek soudy byla nízká

Průměrná úspěšnost vymáhání justičních pohledávek soudy v letech 2021 až 2023 činila 8,3 %.

Četnost ukládání peněžitých trestů se nenavýšila

Jeden z předpokládaných dopadů převedení vymáhání peněžitých trestů na celní úřady se nenaplnil. Počet uložených peněžitých trestů mezi lety 2023 a 2024 klesl o 3,2 %.

Počet uložených peněžitých trestů

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých Ministerstvem spravedlnosti.

Výdaje na vymáhání justičních pohledávek převedením této kompetence na Celní správu ČR poklesly

Celní správa ČR v roce 2024 vynaložila na zaměstnance zabývající se agendou vymáhání justičních pohledávek 94 mil. Kč, tj. o 45 mil. Kč méně, než činila roční průměrná výše těchto výdajů u soudů v letech 2021 až 2023. Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek zaznamenala postupný nárůst.

* Bez justičních pohledávek uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Soudní poplatky jsou příjmem státního rozpočtu a jsou upraveny zákonem o soudních poplatcích¹. Příjmy ze soudních poplatků dosáhly v roce 2024 výše 1,38 mld. Kč, což činilo 99,7 % z celkových daňových příjmů² kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*. Justiční pohledávky jsou peněžitá plnění, jejichž ukladatelem jsou orgány resortu spravedlnosti, a patří mezi ně zejména pořádkové pokuty, peněžité tresty, soudní poplatky, náhrady nákladů souvisejících s trestním řízením a poplatky ve vězeňství³. NKÚ se v kontrole zaměřil na daňové justiční pohledávky, tj. pohledávky vymáhané postupem upraveným daňovým řádem⁴, k jejichž vymáhání byly do konce roku 2023 příslušné jednotlivé soudy. S účinností od 1. ledna 2024 došlo zákonem o konsolidaci veřejných rozpočtů⁵ k převodu kompetence k vymáhání justičních pohledávek na Celní správu ČR (dále také „CS ČR“). CS ČR přebírala od soudů k vymáhání justiční pohledávky vzniklé do 31. 12. 2023 (dále také „staré pohledávky“)⁶ i pohledávky vzniklé od 1. 1. 2024 (dále také „nové pohledávky“). Výše vymáhaných daňových justičních pohledávek v roce 2023 činila 7,65 mld. Kč.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda jsou správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek prováděny v souladu s právními předpisy a zda jsou vybrané justiční pohledávky vymáhány efektivně. NKÚ dále mj. posuzoval naplnění předpokládaných dopadů převedení vymáhání peněžitých trestů na celní úřady (dále také „CÚ“).

NKÚ kontrolou zjistil, že kontrolované soudy v některých případech nepostupovaly při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy. Úspěšnost vymáhání těchto pohledávek soudy v letech 2021 až 2023 činila cca 8 %. Celní úřady vymáhaly justiční pohledávky s devítiprocentní úspěšností. Nákladovost vymáhání těchto pohledávek se však snížila. Převedením kompetence k vymáhání justičních pohledávek na CS ČR došlo k zefektivnění vymáhání těchto pohledávek.

Záměr uvedený v důvodové zprávě⁷ v podobě častějšího ukládání peněžitých trestů se po převedení kompetence k jejich vymáhání na CS ČR nenaplnil.

¹ Zákon České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

² Bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

³ Mezi poplatky ve vězeňství patří náhrady nákladů výkonu a nákladů spojených s výkonem vazby nebo trestu odnětí svobody a náhrady škody vzniklé při výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

⁵ Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

⁶ Bez pohledávek přihlášených do veřejné dražby, insolvenčního řízení, pohledávek již vymáhaných soudním exekutorem.

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb.

Celkové vyhodnocení se opírá o následující kontrolou zjištěné skutečnosti:

1. Kontrolované soudy v některých případech nepostupovaly při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy

KS Ostrava i OS PM u pohledávek v celkové výši 1,4 mil. Kč⁸ průběžně nesledovaly, zda dlužníci včas a řádně plnili své dluhy. Nenaplnily tím jeden z cílů správy daní, kterým je zabezpečení jejich úhrady⁹. V některých případech nepostupovaly v souladu s daňovým řádem¹⁰, např. nezastavovaly daňové exekuce, neodepisovaly pohledávky pro nedobytnost, nevydávaly rozhodnutí o pozbytí účinnosti rozhodnutí o povolení splátek, případně ho vydávaly s velkým časovým odstupem, nebo povolovaly splácení pohledávek na dobu delší, než je lhůta pro placení daně. Dále v některých případech nepostupovaly v souladu se zákonem o účetnictví¹¹.

2. Četnost ukládání peněžitých trestů se nenavýšila

NKÚ zjistil, že počet uložených peněžitých trestů mezi roky 2023 a 2024 poklesl o 488, a nebyl tak naplněn jeden z předpokládaných dopadů převedení vymáhání na CÚ. Podíl počtu uložených peněžitých trestů ve vztahu k počtu odsouzených osob byl v ČR v porovnání s jinými členskými státy EU nízký. Například v roce 2021 tento podíl činil necelých 25 %, zatímco v Německu 80 % a ve Finsku a Maďarsku 50 %.¹²

NKÚ zjistil u CÚ pro JMK, že některé soudy nevyužily zajištěné peněžní prostředky k úhradě peněžitých trestů, což vedlo ke vzniku nadbytečných exekučních nákladů daňových subjektů min. ve výši 144 tis. Kč. Tyto postupy byly v rozporu se základními zásadami dle daňového řádu. Úspěšnost vymáhání peněžitých trestů v roce 2024 kladně ovlivnila vyšší aktivita CÚ při provádění vymáhacích úkonů.

3. Celní úřady vymáhaly justiční pohledávky efektivněji než soudy

Vymáhání justičních pohledávek CÚ bylo efektivnější než vymáhání těchto pohledávek soudy. Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek soudy meziročně klesala. V letech 2021 až 2023 dosáhla průměrné hodnoty 8,3 % a byla negativně ovlivněna zejména nízkou mírou automatizace postupů u soudů. Na úspěšnost vymáhání justičních pohledávek celními úřady ve výši 8,8 % mělo zásadní vliv zejména předávání velkého objemu starých pohledávek k vymáhání, které představovaly více než tři čtvrtiny všech justičních pohledávek zaevidovaných u celních úřadů v roce 2024. Průměrné stáří pohledávek v době předání na CÚ činilo téměř tři roky. NKÚ zjistil, že úspěšnost vymáhání justičních pohledávek CÚ v čase rostla; k 30. 4. 2025 se zvýšila oproti stavu k 28. 2. 2025 o cca jeden procentní bod.

V souvislosti s převedením kompetence k vymáhání pohledávek na CS ČR došlo k úsporám výdajů vynaložených na jejich vymáhání. CS ČR vynaložila na platy zaměstnanců v souvislosti

⁸ Devět pohledávek vedených KS Ostrava a čtyři pohledávky vedené OS PM z kontrolního vzorku 63 pohledávek o celkovém objemu 4,9 mil. Kč.

⁹ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

¹⁰ Ustanovení § 156 odst. 5, § 157 odst. 5 (ve znění účinném do 31. 12. 2020), § 157 odst. 1 (ve znění účinném od 1. 1. 2021), § 158 odst. 1, § 181 odst. 2 písm. i) zákona č. 280/2009 Sb.

¹¹ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb.

s vymáháním justičních pohledávek v roce 2024 o 45 mil. Kč méně, než činila roční průměrná výše těchto výdajů u soudů v letech 2021 až 2023.

Efektivnost vymáhání justičních pohledávek snižovala existence soudního poplatku za zrušení a likvidaci právnických osob z moci úřední, který je v podstatě nevymahatelný, jelikož právnická osoba již zanikla.¹³ Na základě uvedeného zjištění NKÚ doporučuje novelizaci předmětného ustanovení zákona o soudních poplatcích.

4. Ministerstvo spravedlnosti neprovádělo kontrolu soudů při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

MSp nekontrolovalo podle zákona o soudech a soudcích¹⁴, zda soudy při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek postupovaly podle zákona o soudních poplatcích a daňového řádu. V důsledku toho neodhalilo nedostatky v postupech soudů, které byly zjištěny kontrolou NKÚ.

II. Informace o kontrolované oblasti

Soudní poplatky jsou peněžitá plnění, která se vybírají za řízení před soudy České republiky či za jednotlivé úkony, které soudy provádějí, a za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem na žádost osoby oprávněné k jejímu podání.¹⁵ Ke správě placení soudních poplatků je příslušný soud, resp. správa soudu.¹⁶ Správou soudních poplatků se pro účely kontroly NKÚ rozumí činnosti prováděné v rámci evidence, účtování a úhrady těchto poplatků.

Tabulka č. 1: Plnění vybraných příjmů soudů v letech 2021 až 2024 (v tis. Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	2021	2022	2023	2024
1362	Příjem ze soudních poplatků	1 100 574	1 146 300	1 252 064	1 375 272
2212	Příjem sankčních plateb přijatých od jiných osob	298 869	347 140	425 125	345 560
2324	Přijaté neinvestiční příspěvky a náhrady	401 718	414 642	376 885	339 537

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat ze závěrečných účtů kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* ČR za roky 2021 až 2024.

Pozn.: Obsahem rozpočtové položky 2212 jsou např. pokuty účastníkům řízení, kteří se nedostavili k soudnímu řízení, nebo za nesplnění povinností uložených soudem, sankce za nesplnění soudního rozhodnutí atd. Na rozpočtové položce 2324 jsou vykazovány úhrady za náklady trestního řízení, náklady obhajoby, náklady civilního řízení, náklady výkonu trestu domácího vězení, exekuční náklady atd.

Justiční pohledávka je právo věřitele (soudu) požadovat na dlužníkovi plnění vniklé z určitého závazku (např. soudního rozhodnutí). Postup při nakládání a vymáhání daňových pohledávek upravuje daňový řád. Mezi daňové justiční pohledávky patří soudní poplatky, peněžité tresty, pokuty, náklady související s trestním a civilním řízením či poplatky ve vězeňství.

¹³ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 549/1991 Sb.

¹⁴ Ustanovení § 123 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

¹⁵ Ustanovení § 1 zákona č. 549/1991 Sb.

¹⁶ Dle ustanovení § 8 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 3 zákona č. 549/1991 Sb.

Tabulka č. 2: Vymáhané daňové justiční pohledávky soudy v letech 2021 až 2023 (v tis. Kč)

	2021	2022	2023
Vymáhané daňové justiční pohledávky	7 149 795	7 440 972	7 647 689

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MSp.

Do 31. prosince 2023 vymáhaly justiční pohledávky místně a věcně příslušné soudy. Soudy mohly pro vymáhání využít služeb soudního exekutora.

Na základě přijetí zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů získala CS ČR od 1. 1. 2024 novou kompetenci v podobě vymáhání daňových justičních pohledávek v režimu dělené správy¹⁷, kdy správu placení, tj. výběr a vymáhání uložené platební povinnosti, zajišťuje jiný správní orgán než orgán, který platební povinnost uložil.

Dle důvodové zprávy k návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů mělo být touto změnou dosaženo:

- jednotného postupu při vymáhání justičních pohledávek, jejichž správa placení se řídí daňovým řádem;
- snížení nákladů spojených s vymáháním justičních pohledávek v rámci resortu justice;
- snížení procenta i objemu neuhrazených justičních pohledávek;
- snížení nákladů pro dlužníka v případech, kdy bylo vymáhání pohledávek přeneseno na soudního exekutora;
- častějšího ukládání peněžitých trestů.

CÚ byly příslušné k vymáhání nových justičních pohledávek. K vymáhání starých justičních pohledávek byly příslušné, pouze pokud nebyly předány k vymáhání soudnímu exekutorovi, uplatněny v insolvenčním řízení nebo přihlášeny do veřejné dražby, a to ode dne převzetí podkladů k jejich vymáhání. Podklady k vymáhání justičních pohledávek, pro které nebyla do dne 31. 12. 2023 nařízena daňová exekuce, měly soudy předat CÚ nejpozději do 30. 6. 2024 a do 31. 12. 2024 měly soudy předat podklady i k pohledávkám již vymáhaným.

Tabulka č. 3: Přehled předaných předpisů justičních pohledávek v roce 2024

	Částka předpisů (v tis. Kč)	Počet předpisů
Staré pohledávky	1 198 888	169 074
Nové pohledávky	395 167	51 545
Celkem	1 594 055	220 619

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých GŘC.

Pozn.: V tabulce nejsou zahrnuty údaje o justičních pohledávkách uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

Soudy zasílaly podklady k vymáhání justičních pohledávek automatizovaně v elektronické podobě ve stanoveném formátu a struktuře prostřednictvím datové schránky místně příslušnému CÚ. Místně příslušným byl CÚ, v jehož územní působnosti se nacházelo sídlo orgánu, který platební povinnost uložil, kromě peněžitých trestů, jejichž vymáhání vykonával výlučně CÚ pro JMK. Datová zpráva obsahovala kromě pravomocného exekučního titulu ve formátu PDF nebo PDF/A i strojově čitelný soubor, který obsahoval souhrnné informace o pohledávce.

¹⁷ Ustanovení § 161 zákona č. 280/2009 Sb.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda jsou správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek prováděny v souladu s právními předpisy a zda jsou vybrané justiční pohledávky vymáhány efektivně.

Za účelem naplnění cíle a předmětu kontroly NKÚ ověřoval:

- řízení soudů v oblasti správy soudních poplatků, vymáhání justičních pohledávek a předávání justičních pohledávek k vymáhání na CÚ;
- postupy při vymáhání justičních pohledávek;
- kontrolní činnost prováděnou u soudů;
- efektivnost vymáhání justičních pohledávek.

Efektivnost vymáhání justičních pohledávek byla posouzena na základě:

- porovnání úspěšnosti vymáhání justičních pohledávek soudy (vč. soudů využívajících k vymáhání služeb soudního exekutora) a CÚ;
- porovnání peněžních prostředků vynaložených na platy zaměstnanců provádějících činnosti v souvislosti s vymáháním justičních pohledávek u soudů a CÚ.

V rámci posouzení efektivnosti byl zjišťován vliv elektronizace na administrativní a personální náročnost u předávání a vymáhání justičních pohledávek.

Postup soudů a celních úřadů při správě a vymáhání justičních pohledávek ověřoval NKÚ na kontrolních vzorcích zahrnujících celkem 163 případů justičních pohledávek, které kontrolované soudy předaly k vymáhání na kontrolované CÚ¹⁸, a 33 případů justičních pohledávek předaných KS Ostrava k vymáhání soudnímu exekutorovi.

S ohledem na skutečnost, že zaměstnanci CÚ prováděli agendy v rámci vymáhání justičních pohledávek souhrnně v rámci dělené správy, použil NKÚ pro stanovení počtu zaměstnanců zabývajících se činnostmi souvisejícími s vymáháním justičních pohledávek kvalifikovaný odhad¹⁹. Kvalifikovaný odhad byl zpracován na základě přepočtového koeficientu, který představoval procentní podíl předpisů justičních pohledávek v roce 2024 na celkovém počtu předpisů dělené správy na daném CÚ. NKÚ v rámci kontroly prověřoval pouze daňové justiční pohledávky.

Kontrolovaný objem činil cca 657 mil. Kč. Byl stanoven součtem výše peněžních prostředků vynaložených na platy zaměstnanců soudů a CÚ provádějících činnosti v oblasti vymáhání justičních pohledávek v kontrolovaném období, nákladů na úpravu informačních systémů v důsledku rozšíření kompetence CS ČR o vymáhání justičních pohledávek a výše předpisů justičních pohledávek prověřovaných v rámci kontrolních vzorků.

Kontrolováno bylo období od roku 2021 do roku 2024, v případě věcných souvislostí období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁸ Kontrolní vzorek obsahoval 43 starých pohledávek, 40 nových pohledávek, 40 nedobytných pohledávek, které byly soudy odepsány, a 40 peněžitých trestů.

¹⁹ Postup NKÚ k provedení kvalifikovaného odhadu vycházel z metodiky GŘC.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Kontrolované soudy v některých případech nepostupovaly při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy

MSp v postavení ústředního orgánu státní správy soudů podle zákona o soudech a soudcích²⁰ v kontrolovaném období v rámci své řídicí činnosti vydalo metodické materiály účinné pro období let 2021 až 2024. Metodiky upravovaly postupy při nakládání s veškerými pohledávkami v rámci resortu, tzn. včetně správy soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek.

Zákonem o konsolidaci veřejných rozpočtů došlo s účinností od 1. 1. 2024 mj. k novele zákona o soudních poplatcích a k zavedení kompetenční dělené správy v případě justičních pohledávek, jejichž správa podléhá daňovému řádu, tj. daňových justičních pohledávek. Soudy tak zůstaly příslušné k jejich vybrání (přijetí dobrovolné platby) a v případě nesplnění platební povinnosti docházelo k jejich vymáhání CÚ.

MF v rámci své pravomoci dohlíželo na nastavování metodických postupů v oblasti vymáhání daňových justičních pohledávek, když připomínkovalo metodiku, kterou vytvořilo GŘC pro CÚ. NKÚ ověřil, že metodické postupy pro přebírání a vymáhání justičních pohledávek nastavilo GŘC v souladu s právními předpisy.

V období od 7. 3. 2024 do 10. 4. 2024 soudy na CÚ nepředávaly justiční pohledávky z důvodu nevyjasněného způsobu účtování o předaných justičních pohledávkách. MSp vzniklou situaci řešilo s MF a GŘC, kdy správnost dosavadního postupu MF svým stanoviskem potvrdilo, a MSp dne 10. 4. 2024 dalo pokyn ke znovuzahájení předávání pohledávek na CÚ.

Postup při správě soudních poplatků se řídil zákonem o soudních poplatcích, daňovým řádem a podle resortních metodických materiálů²¹.

Postup při vymáhání justičních pohledávek se řídil podle daňového řádu a podle resortních metodických materiálů. Soudy mohly vymáhat justiční pohledávky také prostřednictvím soudního exekutora v režimu exekučního řádu²². OS PM vymáhal justiční pohledávky vlastními zaměstnanci, KS Ostrava využíval k vymáhání justičních pohledávek také služeb soudního exekutora.

KS Ostrava uzavřel se soudním exekutorem rámcovou smlouvu o provádění exekucí dle konkrétních exekučních titulů, kterými byly mj. daňové justiční pohledávky. Podle smlouvy měl KS Ostrava obdržet od soudního exekutora 100 % exekutorem vymoženého plnění k jednotlivým pohledávkám předaným k vymáhání; soudní exekutor měl až následně vymáhat náklady exekuce.

NKÚ zjistil, že KS Ostrava neprováděl u soudního exekutora kontrolu nebo inventarizaci exekučních spisů předaných pohledávek a neměl zřízen dálkový přístup do těchto spisů, přestože toto oprávnění a možnosti kontroly ve smlouvě se soudním exekutorem sjednal.

²⁰ Ustanovení § 119 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.

²¹ Metodické materiály vydané MSp a soudy.

²² Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

NKÚ dále zjistil, že systém vyúčtování vymoženého plnění k pohledávkám předaným k vymáhání soudnímu exekutorovi KS Ostrava se soudním exekutorem nenastavil a nerealizoval transparentně. KS Ostrava v kontrolovaném období přijímal od soudního exekutora platby vymoženého plnění k pohledávkám předaným k vymáhání. Tyto platby KS Ostrava rozúčtoval k jednotlivým pohledávkám. KS Ostrava však od soudního exekutora neobdržel žádné podrobné přehledy nebo vyúčtování týkající se stavu vymáhání jednotlivých předaných justičních pohledávek. Neměl tak k dispozici žádné podrobnější a konkrétní dokumenty s údaji o soudním exekutorem vymoženém plnění k jednotlivým pohledávkám a způsobu jeho rozúčtování mezi KS Ostrava a soudním exekutorem. S ohledem na uvedené skutečnosti nemohl KS Ostrava ověřit, zda plnění vymožené soudním exekutorem bylo rozděleno mezi KS Ostrava a soudního exekutora v souladu se smlouvou, tj. zda KS Ostrava obdržel od soudního exekutora vymožené plnění v celé výši v souladu s touto smlouvou.

NKÚ na kontrolním vzorku 156²³ justičních pohledávek zjistil, že kontrolované soudy:

- ve 13 případech pohledávek v celkové výši 1 382 tis. Kč průběžně nesledovaly, zda dlužníci včas a řádně plnili své dluhy;
- v osmi případech pohledávek v celkové výši 25 tis. Kč neúčtovaly o zaevidování nebo odpisech justičních pohledávek v souladu se zákonem o účetnictví²⁴, neboť neúčtovaly o těchto skutečnostech do účetního období, s nímž časově a věcně souvisely;
- v sedmi případech pohledávek v celkové výši 184 tis. Kč nepostupovaly v souladu s daňovým řádem²⁵ tím, že nevydaly rozhodnutí o zastavení exekuce, přičemž dlužníci již byli několik let po smrti (od cca 1,5 roku až 8 let);
- v pěti případech pohledávek v celkové výši 153 tis. Kč nepostupovaly v souladu s daňovým řádem²⁶ tím, že nevydaly rozhodnutí o pozbytí účinnosti rozhodnutí o povolení splátek nebo ho vydaly v průměru po třech letech;
- ve dvou případech pohledávek v celkové výši 82 tis. Kč nepostupovaly v souladu s daňovým řádem²⁷ tím, že povolily splácení pohledávek na dobu delší, než je lhůta pro placení daně.

NKÚ zjistil, že v důsledku zjištěných nedostatků v postupech soudů nebyl naplněn jeden z cílů správy daní, kterým je zabezpečení jejich úhrady²⁸.

NKÚ ověřil, že kontrolované CÚ postupovaly při vymáhání justičních pohledávek v souladu s právními předpisy.

NKÚ porovnal na vzorku 41 případů starých justičních pohledávek postup kontrolovaných soudů a CÚ při jejich vymáhání (viz tabulky č. 4 a 5).

²³ Jednalo se o 43 starých pohledávek, 40 nových pohledávek, 40 nedobytných pohledávek, které byly soudy odepsány a 33 pohledávek předaných k vymáhání soudnímu exekutorovi.

²⁴ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.

²⁵ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. i) zákona č. 280/2009 Sb.

²⁶ Ustanovení § 157 odst. 5 (ve znění účinném do 31. 12. 2020) a ustanovení § 157 odst. 1 (ve znění účinném od 1. 1. 2021) zákona č. 280/2009 Sb.

²⁷ Ustanovení § 156 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb.

²⁸ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

Tabulka č. 4: Porovnání postupu KS Ostrava a CÚ pro MSK u 21 justičních pohledávek

	KS Ostrava	CÚ pro MSK
Doba vykonatelnosti* – maximální	2 307	353
Doba vykonatelnosti* – průměrná	1 468	259
Doba vykonatelnosti* – minimální	142	66
Průměrná doba do provedení 1. úkonu ve vymáhání**	576	74
Průměrný počet součinnostních dotazů u jedné pohledávky***	0	25
- z toho automatické	0	25

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

- * Doba vykonatelnosti představovala u soudu počet dnů mezi splatností pohledávky a jejím předáním na CÚ, u CÚ počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a její úhradou (čtyři případy), případně dnem 25. 4. 2025, ke kterému NKÚ zjišťoval stav pohledávky (17 případů).
- ** U soudu se jedná o počet dnů mezi splatností pohledávky a provedením prvního úkonu ve vymáhání, u CÚ se jedná o počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a provedením prvního úkonu ve vymáhání.
- *** Jedná se o průměrný počet součinnostních dotazů²⁹ provedených v době vykonatelnosti u příslušných kontrolovaných osob.

NKÚ na kontrolním vzorku 21 justičních pohledávek (nepředaných soudnímu exekutorovi k vymáhání) v celkové výši cca 232 tis. Kč zjistil, že je KS Ostrava nevymáhal daňovou exekucí podle daňového řádu. Ve dvou případech provedli dlužníci dobrovolnou částečnou úhradu pohledávek v celkové výši 11 tis. Kč. Po jejich předání k vymáhání na CÚ vymohl CÚ pro MSK v šesti případech v průměru za necelých devět měsíců celkem 79 tis. Kč, z toho ve čtyřech případech byla pohledávka zcela uhrazena.

Tabulka č. 5: Porovnání postupu OS PM a CÚ pro PLK u 20 justičních pohledávek

	OS PM	CÚ pro PLK
Doba vykonatelnosti* – maximální	5 321	406
Doba vykonatelnosti* – průměrná	3 074	225
Doba vykonatelnosti* – minimální	304	18
Průměrná doba do provedení 1. úkonu ve vymáhání**	65	23
Průměrný počet součinnostních dotazů u jedné pohledávky***	19	43
- z toho automatické	0	43

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

- * Doba vykonatelnosti představovala u soudu počet dnů mezi splatností pohledávky a jejím předáním na CÚ, u CÚ počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a její úhradou (čtyři případy), případně dnem 25. 4. 2025, ke kterému NKÚ zjišťoval stav pohledávky (16 případů).
- ** U soudu se jedná o počet dnů mezi splatností pohledávky a provedením prvního úkonu ve vymáhání, u CÚ se jedná o počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a provedením prvního úkonu ve vymáhání.
- *** Jedná se o průměrný počet součinnostních dotazů provedených v době vykonatelnosti u příslušných kontrolovaných osob.

NKÚ na kontrolním vzorku 20 justičních pohledávek v celkové výši cca 215 tis. Kč zjistil, že OS PM vymohl v devíti případech pohledávku částečně, a to v celkové výši cca 77 tis. Kč v průměru za více než osm let. Po jejich předání k vymáhání na CÚ vymohl CÚ pro PLK za zhruba půl roku v šesti případech celkem cca 12 tis. Kč, z toho ve čtyřech případech byla pohledávka zcela uhrazena.

²⁹ Součinnostní dotaz je formální žádost o spolupráci, kterou veřejný orgán adresuje jiné instituci, organizaci nebo osobě ke zjištění majetku dlužníka, který lze exekučně zabavit (dále také „exekvovatelný majetek“).

2. Četnost ukládání peněžitých trestů se nenavýšila

MF ve spolupráci s MSp v důvodové zprávě k zákonu o konsolidaci veřejných rozpočtů ohledně peněžitých trestů uvedlo, že převedení kompetence k jejich vymáhání na CS ČR přispěje k častějšímu ukládání této sankce. Za výraznou okolnost, která měla vliv na ochotu soudů ukládat peněžitě tresty, byla totiž v důvodové zprávě považována povinnost soudu tento trest vymáhat. Institut vymáhání peněžitého trestu byl často hodnocen jako do značné míry náročný z důvodu vysoké administrativní zátěže pro soudy, prodlužující vykonávací řízení a vedoucí k tomu, že k přeměnám na jiné druhy trestu dochází se značným časovým odstupem. Argumentem pro častější ukládání peněžitých trestů byla potřeba snížení aplikace krátkodobých nepodmíněných trestů odnětí svobody a snížení počtu vězněných osob a dále také skutečnost, že podíl počtu uložených peněžitých trestů ve vztahu k počtu odsouzených osob v ČR nedosahoval úrovně obvyklé v jiných státech. Např. v roce 2021 tento podíl v ČR dosahoval 24,4 %, zatímco v Německu činil 80 % a ve Finsku a v Maďarsku 50 %.³⁰

NKÚ zjistil, že celkový počet uložených peněžitých trestů mezi roky 2023 a 2024 poklesl o 488, tj. o 3,2 %, a nebyl tak naplněn jeden z předpokládaných dopadů převedení agendy vymáhání na CÚ.

NKÚ zjistil, že na počátku roku 2025 bylo u soudů vedeno k vymáhání přes 9 000 peněžitých trestů. Podle pořádkové lhůty³¹ měly soudy veškeré pohledávky předat k vymáhání na CÚ do 31. prosince 2024. NKÚ dále zjistil u CÚ pro JMK, že 16 okresních soudů, tj. 18,6 % ze všech okresních soudů, nepředalo ke dni 18. března 2025 žádné peněžitě tresty k vymáhání tomuto CÚ. MSp nemělo informace o tom, že by soudy peněžitě tresty k vymáhání nepředávaly.

2.1 Některé soudy nevyužívaly zajištěné peněžní prostředky k úhradě peněžitých trestů

Při zajištění peněžních prostředků soudem pro účely výkonu a vymáhání peněžitého trestu docházelo k předání pohledávek z peněžitých trestů k vymáhání CÚ pro JMK, aniž by byly zajištěné peněžní prostředky soudem přednostně použity na úhradu těchto peněžitých trestů a poukázány na předmětný účet resortu spravedlnosti nebo odvedeny do státního rozpočtu. V některých případech docházelo k předání vymáhání soudem i za situace, kdy součástí předané dokumentace byla žádost dlužníka směřovaná vůči soudu, aby tyto zajištěné peněžní prostředky byly použity právě na úhradu pravomocně uloženého peněžitého trestu.

NKÚ zjistil u CÚ pro JMK tři případy peněžitých trestů, ve kterých soud zajistil peněžní prostředky daňových subjektů na bankovních účtech (z toho v jednom případě i nemovitosti a uložené peněžitě záruky) pro účely výkonu peněžitého trestu, a aniž by je soud přednostně použil na úhradu uložených peněžitých trestů, předal je k vymáhání na CÚ pro JMK. Ve dvou případech soud³² celnímu úřadu neoznámil, že v daných případech byly zajištěny peněžní prostředky pro výkon peněžitého trestu a CÚ tuto skutečnost zjistil až prostudováním zaslaných rozsudků. Předaný spisový materiál byl předán nekompletní a pracovníci CÚ museli vyzvat soudy k jeho doplnění. Tím, že CÚ v rámci vymáhání nařídil daňovou exekuci příkázáním pohledávky z bankovního účtu, na kterém se nacházely zajištěné peněžní prostředky, vznikly ve dvou případech daňovým subjektům exekuční náklady v celkové výši 144 tis. Kč. V případě

³⁰ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 349/2023 Sb.

³¹ Čl. II. odst. 3 zákona č. 349/2023 Sb.

³² Ve smyslu ustanovení § 343a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb.

převedení zajištěných peněžních prostředků na úhradu peněžitého trestu soudem ještě před jeho předáním k vymáhání CÚ exekuční náklady daňovým subjektům nevznikají.

Dle NKÚ byly výše uvedené postupy při předávání peněžitých trestů v rozporu se základními zásadami daňového řádu, tj. zásadami zdrženlivosti a přiměřenosti³³, rychlosti³⁴ a hospodárnosti³⁵, neboť tento postup zvyšoval administrativní zátěž pracovníků na obou stranách v důsledku předávání dokumentů a komunikace ohledně uvolnění zajištěných peněžních prostředků a zároveň dlužníkům vznikly nadbytečné exekuční náklady.

2.2 Vyšší aktivita celních úřadů kladně ovlivnila vymáhání peněžitých trestů

NKÚ zjistil, že CÚ pro JMK v roce 2024 odepsal 80 případů pohledávek z peněžitých trestů v celkové výši 1 946 tis. Kč, a to z důvodu přeměny peněžitého trestu v trest odnětí svobody. Z toho bylo následně 34 % případů uhrazeno před nabytím právní moci usnesení o výkonu trestu odnětí svobody.

NKÚ porovnal postup OS PM a CÚ pro JMK při vymáhání devíti starých peněžitých trestů a zjistil následující skutečnosti:

- OS PM z devíti případů pohledávek v celkové výši 103 tis. Kč vymohl ve čtyřech případech částečnou úhradu pohledávek v celkové výši 26 tis. Kč;
- CÚ pro JMK bylo předáno všech devět případů pohledávek v celkové výši 77 tis. Kč a CÚ pro JMK z nich vymohl v pěti případech celou úhradu pohledávek v celkové výši 30 tis. Kč. Ve zbývajících čtyřech případech byl po neúspěšném vymáhání CÚ pro JMK peněžitý trest přeměněn na trest odnětí svobody.

Tabulka č. 6: Porovnání postupu OS PM a CÚ pro JMK u devíti peněžitých trestů

	OS PM	CÚ pro JMK
Doba vykonatelnosti* – maximální	986	293
Doba vykonatelnosti* – průměrná	679	143
Doba vykonatelnosti* – minimální	260	22
Průměrná doba do provedení 1. úkonu ve vymáhání**	149	32
Průměrný počet součinnostních dotazů u jedné pohledávky***	3	63
- z toho automatické	0	63

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

- * Doba vykonatelnosti představovala u soudu počet dnů mezi splatností pohledávky a jejím předáním na CÚ, u CÚ počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a její úhradou, případně dnem, ke kterému NKÚ zjišťoval stav pohledávky (25. 4. 2025).
- ** U soudu se jedná o počet dnů mezi splatností pohledávky a provedením prvního úkonu ve vymáhání, u CÚ se jedná o počet dnů mezi předáním pohledávky na CÚ a provedením prvního úkonu ve vymáhání.
- *** Jedná se o průměrný počet součinnostních dotazů provedených v době vykonatelnosti u příslušných kontrolovaných osob.

NKÚ zjistil, že úspěšnost a průměrná doba vymáhání byla u CÚ pro JMK ovlivněna jeho vyšší aktivitou při vymáhání, kdy CÚ pro JMK provedl u jedné pohledávky průměrně 20krát více součinnostních dotazů než OS PM.

³³ Dle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb.

³⁴ Dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb.

³⁵ Dle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

3. Celní úřady vymáhaly justiční pohledávky efektivněji než soudy

Správcem kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* je MSp. NKÚ zjistil, že MSp efektivnost peněžních prostředků vynaložených v souvislosti s vymáháním justičních pohledávek soudy podle rozpočtových pravidel³⁶ v kontrolovaném období nesledovalo a nevyhodnocovalo. Nezjistilo tak nedostatky, ke kterým by MSp nebo soudy mohly případně přijmout nápravná opatření. MSp v postavení ústředního orgánu státní správy v kontrolovaném období analyzovalo oblast vymáhání justičních pohledávek za roky 2021 až 2023 v sumarizačních zprávách o vymáhání pohledávek v resortu MSp. Za rok 2024 již tuto oblast ani předávání justičních pohledávek k vymáhání na CÚ neanalyzovalo, stejně jako oblast správy soudních poplatků za celé kontrolované období.

NKÚ zjistil, že KS Ostrava v letech 2021 až 2023 nepostupoval podle zákona o finanční kontrole³⁷ tím, že nestanovil kritéria hodnocení efektivnosti vymáhání justičních pohledávek. KS Ostrava v rámci vnitřního kontrolního systému neprověřoval efektivnost vymáhání justičních pohledávek.

GŘC hodnotilo úspěšnost a efektivnost vymáhání justičních pohledávek dle potřeb řízení v této oblasti. Daňové justiční pohledávky sledovalo GŘC kvartálně od druhého čtvrtletí 2024 a samostatně sledovalo pohledávky splatné v roce 2024.

Do 31. 12. 2023 vymáhaly justiční pohledávky místně a věcně příslušné soudy. MSp umožnilo soudům zvolit si variantu mezi vymáháním vlastními zaměstnanci nebo prostřednictvím soudního exekutora. NKÚ zjistil, že smlouvu o provádění exekucí soudním exekutorem mělo ke dni 31. 12. 2023 uzavřeno 59 % z celkového počtu 98 soudů. Soudy prováděly evidenci justičních pohledávek v informačním systému IRES³⁸. Současně s tím vedly spisy i v listinné podobě, protože dle instrukce MSp³⁹ nelze vést spis s pohledávkou pouze elektronicky.

Tabulka č. 7: Počet vymáhaných a vymožených justičních pohledávek soudy v letech 2021 až 2023

	2021		2022		2023	
	Vymáhané	Vymožené	Vymáhané	Vymožené	Vymáhané	Vymožené
Soudy – smlouva s exekutorem	640 717	56 454	640 662	57 343	643 149	49 637
Soudy – vlastní zaměstnanci	445 264	35 606	438 085	36 735	425 909	33 924
CELKEM	1 085 981	92 060	1 078 747	94 078	1 069 058	83 561

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MSp.

Od 1. 1. 2024 vymáhaly justiční pohledávky CÚ. Soudy jim je zasílaly v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky. Pro evidenci pohledávek sloužila aplikace VSD⁴⁰, do které se v případě nových pohledávek předvyplnilo maximum údajů automaticky. K vymáhání nedoplatků sloužila aplikace MED⁴¹.

³⁶ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

³⁷ Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

³⁸ *Informační, rozpočtový a ekonomický systém.*

³⁹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

⁴⁰ Aplikace *Vnitrostátní daně*.

⁴¹ Aplikace *Modul exekucí a dražeb*.

Tabulka č. 8: Stav justičních pohledávek zaevidovaných CÚ v roce 2024

Stav pohledávky	Počet předaných předpisů	Částka předpisů (v tis. Kč)
Uhrazené	19 361	120 346
Částečně uhrazené	4 544	74 867
Neuhrazené	185 159	1 334 050
Nedobytné	5 657	26 708
Prekludované	5 898	38 085
CELKEM	220 619	1 594 056

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých GŘC.

Pozn.: V tabulce nejsou zahrnuty údaje o justičních pohledávkách uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

GŘC nemuselo v souvislosti s převedením kompetence k vymáhání justičních pohledávek na CS ČR zavádět nové IT systémy, ale upravilo ty stávající. GŘC vynaložilo na realizaci úprav stávajících IT systémů využívaných v rámci dělené správy celkovou částku ve výši 2 230 tis. Kč.

CS ČR využitím informačních a komunikačních technologií docílila vysoké míry elektronizace a automatizace postupů při vymáhání justičních pohledávek. Využívání automatizovaných dálkových přístupů prakticky do všech registrů, které tuto možnost nabízejí, značně snižuje administrativní zatížení při zjišťování exekvovatelného majetku a zvyšuje efektivnost vymáhání převzatých justičních pohledávek.

Schéma č. 1: Faktory ovlivňující efektivnost vymáhání justičních pohledávek

POZITIVNÍ FAKTORY	NEGATIVNÍ FAKTORY
Automatické generování vyrozumění o nedoplatku u CÚ.	U soudů informační systém IRES nedisponoval funkcemi, které by zajistily potřebnou automatizaci úkonů spojených s vymáháním ⁴² .
U CÚ aplikace MED byla automaticky propojena se základními registry.	KS Ostrava i OS PM v některých případech nevymáhaly justiční pohledávky.
U CÚ aplikace MED automaticky nastavovala prekluzivní lhůty a upozorňovala na případný zánik nedoplatků.	Více než 75 % z celkového množství pohledávek zaevidovaných CÚ v roce 2024 tvořily staré pohledávky. Průměrná doba stárí pohledávky ⁴³ činila 1 079 dní, tj. téměř tři roky.
U CÚ aplikace MED prováděla automatické součinnostní dotazy podle nastavených priorit a odpovědi na ně se automatizovaně načítaly do této aplikace.	Zvýšená administrativní zátěž při evidenci starých pohledávek z důvodu velkého množství soudy předávaných dokumentů ⁴⁴ , příp. jejich nečitelnosti nebo absence.
	Soudy předávaly CÚ i justiční pohledávky, které již byly odepsány pro nedobytnost a byly evidovány na podrozvahových účtech. CÚ musely zjišťovat, zda jsou splněny podmínky pro nedobytnost ⁴⁵ .
	Největší objem justičních pohledávek byl předán v druhé polovině roku 2024, z toho důvodu neměly CÚ dostatečný časový prostor k provedení veškerých úkonů k vymáhání.

Zdroj: vypracoval NKÚ.

NKÚ na základě analýzy statistických dat provedl výpočet úspěšnosti vymáhání daňových justičních pohledávek v jednotlivých letech kontrolovaného období u jednotlivých soudů a podle způsobu vymáhání (soudy vymáhající vlastními zaměstnanci nebo soudy s uzavřenou smlouvou o provedení exekucí se soudním exekutorem). Zároveň provedl výpočet úspěšnosti vymáhání justičních pohledávek předaných na CÚ v roce 2024 a výsledné hodnoty následně porovnal mezi sebou.

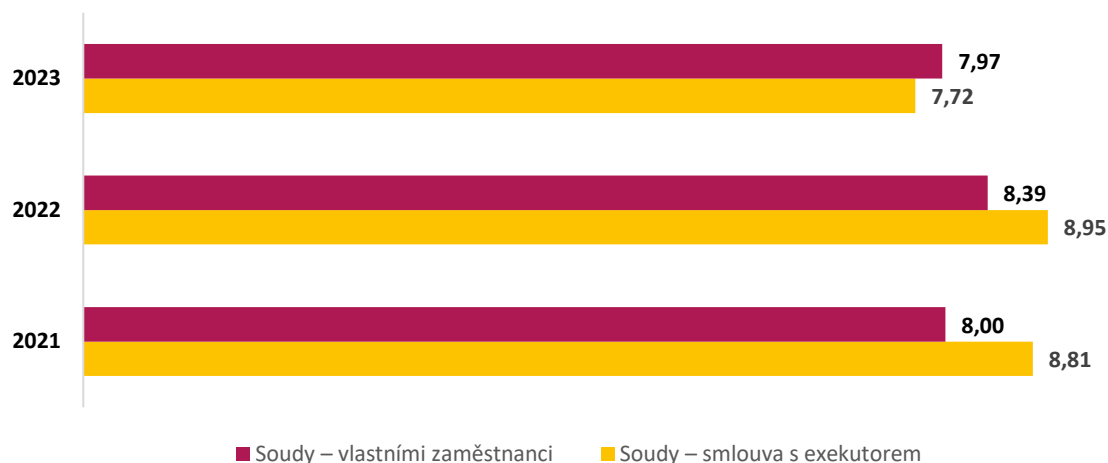
⁴² Nedocházelo k realizaci automatizovaných součinnostních dotazů na příslušné subjekty za účelem zjišťování majetkové situace dlužníků, nebyl propojen s dalšími evidencemi, neumožňoval automatické hlídání stanovených lhůt.

⁴³ Doba mezi datem splatnosti pohledávky a jejím zaevidováním u CÚ.

⁴⁴ Soudy předávaly celním úřadům veškeré dokumenty, které s vymáháním souvisely včetně vydaných exekučních příkazů a exekučních nákladů.

⁴⁵ V souladu s ustanovením § 158 zákona č. 280/2009 Sb.

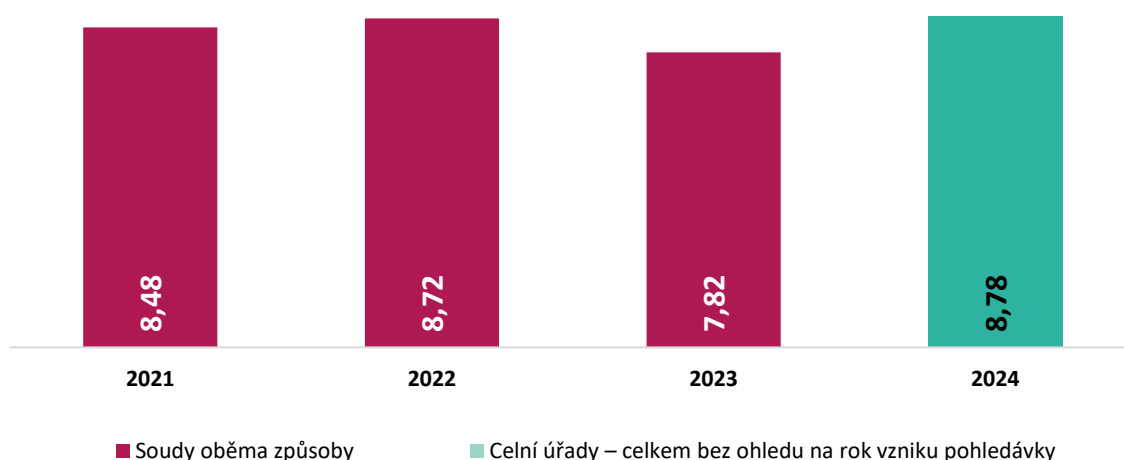
Graf č. 1: Úspěšnost způsobů vymáhání justičních pohledávek u soudů v letech 2021 až 2023 (v %)

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MSp.

Soudy využívající k vymáhání justičních pohledávek soudního exekutora dosahovaly v průměru o 0,4 p. b. lepší úspěšnost vymáhání než soudy vymáhající pohledávky vlastními zaměstnanci. MSp nezjistilo, že by se úspěšnost podle jednotlivých způsobů vymáhání lišila.

Graf č. 2: Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek v letech 2021 až 2024 (v %)

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat uvedených v tabulce č. 7 a 8.

Pozn.: Úspěšnost vymáhání představovala poměr mezi vymoženými a vymáhanými justičními pohledávkami. V grafu nejsou zahrnuty údaje o justičních pohledávkách uložených Vězeňskou službou ČR a státním zastupitelstvím.

NKÚ na základě výpočtů úspěšnosti vymáhání zjistil, že celní úřady vymáhaly justiční pohledávky efektivněji než soudy. Úspěšnost vymáhání daňových justičních pohledávek za všechny soudy dosahovala v letech 2021 až 2023 průměrné hodnoty 8,3 %. Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek předaných CÚ v roce 2024 dosáhla ke dni 15. 4. 2025 průměrné hodnoty 8,8 %. NKÚ zjistil, že úspěšnost vymáhání justičních pohledávek CÚ v čase rostla; k 30. 4. 2025 se zvýšila oproti stavu k 28. 2. 2025 o cca jeden procentní bod.

3.1 Ministerstvo financí upravovalo stavy systemizovaných míst bez provedení analýzy a kvantifikace úspor

MF ve spolupráci s MSp v důvodové zprávě k zákonu o konsolidaci veřejných rozpočtů uvedlo, že vlivem vymáhání daňových justičních pohledávek prostřednictvím CÚ na straně státního rozpočtu dojde díky zefektivnění k úspoře v podobě personálních a souvisejících nákladů v resortu MSp při současném dílčím navýšení personálních a souvisejících nákladů v resortu MF, pod které orgány CS ČR spadají. Důvodová zpráva ani RIA⁴⁶ však neobsahovala žádnou analýzu ani kvantifikaci úspory personálních a souvisejících nákladů, k níž mělo v resortu MSp dojít, ani kvantifikaci dílčího navýšení v resortu MF.

NKÚ zjistil, že v důsledku převedení kompetence k vymáhání justičních pohledávek ze soudů na CS ČR došlo v rámci kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* ke dni 1. ledna 2024 ke zrušení 120 systemizovaných míst a k současnému navýšení systemizovaných míst u CS ČR o 10 míst včetně objemu peněžních prostředků na platy. Zrušení realizovalo MF v rámci pracovní instrukce ministra financí k sestavení návrhu státního rozpočtu na rok 2024.

MSp nesouhlasilo s tím, aby se v resortu spravedlnosti jakákoliv systemizovaná místa odebírala, což uvedlo již v podkladech zaslaných MF pro účely přípravy návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů. Důvodem bylo, že soudy se musely potýkat s nedostatkem zaměstnanců k realizaci agendy předávání pohledávek na CÚ a zároveň řešit agendu zastavování marných bagatelních exekucí spolu s vyplácením paušálních náhrad soudním exekutorům. Podle odhadů Exekutorské komory ČR se měla tato agenda týkat přibližně jednoho milionu exekucí během následujících let.

GŘC v rámci uplatnění připomínek k návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů upozornilo MF na nutnost nákladů na úpravu systémů a nutnost vyčíslení personálního posílení na straně CÚ. Dále GŘC v rámci komentáře k návrhu rozpočtu na rok 2024 požadovalo kvůli nárůstu agendy vymáhání „... navýšení limitu funkčních míst celní správy o 50 funkčních míst, za účelem dosažení požadovaného počtu 60 funkčních míst pro zajištění řádného výkonu přebírané agendy justičních pohledávek“. MF požadavku GŘC nevyhovělo. Přitom NKÚ zjistil, že v souvislosti s převodem agendy vymáhání justičních pohledávek vzrostla mezi roky 2023 a 2024 zatíženost zaměstnanců oddělení správy příjmů CÚ o 67,2 %.

NKÚ zjistil, že soudy meziročně vynakládaly více peněžních prostředků na zaměstnance provádějící činnosti v rámci vymáhání justičních pohledávek. V letech 2021 až 2023 na jejich platy vynaložily celkem 417 mil. Kč. V roce 2024 vynaložila CS ČR na platy zaměstnanců v souvislosti s vymáháním justičních pohledávek výdaje ve výši cca 94 mil. Kč⁴⁷, což bylo o 45 mil. Kč méně, než vynaložily soudy průměrně v letech 2021 až 2023.

⁴⁶ Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu zákona č. 349/2023 Sb.

⁴⁷ NKÚ provedl výpočet počtu zaměstnanců provádějících vymáhání justičních pohledávek na základě přepočtu skutečně obsazených systemizovaných míst zaměstnanců zabývajících se dělenou správou pomocí podílu předpisů justičních pohledávek na předpisech dělené správy jako celku. Počet zaměstnanců provádějících vymáhání justičních pohledávek NKÚ následně vynásobil průměrnými ročními výdaji na platy těchto zaměstnanců.

3.2 Soudní poplatek za zrušení a likvidaci právnických osob z moci úřední je prakticky nevymahatelný

Krajský soud je rejstříkovým soudem, tzn. že vede veřejné rejstříky. V případě zrušení a likvidace právnické osoby nařízené soudem z moci úřední následuje výmaz z veřejného rejstříku, kterým dochází k jejímu zániku. Toto řízení se nejčastěji týká tzv. neaktivních obchodních společností. V souvislosti s tímto řízením soud stanoví rušeným právnickým osobám soudní poplatek dle zákona o soudních poplatcích⁴⁸ ve výši 2 000 Kč. KS Ostrava k 31. 12. let 2021 až 2024 evidoval cca 5 439 pohledávek ve výši 10,9 mil. Kč ze soudních poplatků, které byly stanoveny v souvislosti se zrušením právnických osob a nařízením jejich likvidace soudem z moci úřední.

Předmětné pohledávky soudy předávaly k vymáhání na CÚ, nicméně jsou de facto nevymahatelné, jelikož se jedná o neaktivní společnosti, bez statutárního orgánu a nedisponující peněžními prostředky a majetkem.

4. Ministerstvo spravedlnosti neprovádělo kontrolu soudů při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek

MSp v postavení ústředního orgánu státní správy soudů⁴⁹ vykonává dle zákona o soudech a soudcích státní správu soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu prostřednictvím předsedů soudů⁵⁰, kdy MSp mj. provádí kontroly hospodaření⁵¹. Dále kontroluje výkon státní správy prováděný předsedy soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu a stanoví působnost k výkonu státní správy soudů prováděnému předsedy soudů v ostatních věcech⁵².

MSp stanoví formy a metody kontrolní činnosti předsedů soudů při výkonu jejich správních funkcí a prověřuje jejich dodržování. NKÚ zjistil, že MSp v postavení ústředního orgánu státní správy soudů v kontrolovaném období nepostupovalo v souladu se zákonem o soudech a soudcích⁵³, když nekontrolovalo, zda soudy při správě majetku státu, resp. při správě soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek, postupovaly v souladu s právními předpisy a metodickými postupy, které MSp samo nastavilo. Nemohlo tak ověřit, zda soudy v postavení organizačních složek státu sledovaly, jestli dlužníci včas a řádně plnili své dluhy. MSp dále nezjistilo, resp. s ohledem na absenci kontrolní činnosti nemohlo zjistit, že KS Ostrava nastavil systém vyúčtování vymoženého plnění k pohledávkám předaným k vymáhání soudnímu exekutorovi netransparentně a neprováděl u soudního exekutora kontrolu nebo inventarizaci exekučních spisů předaných pohledávek.

MSp nekontrolovalo soudy ani podle zákona o soudních poplatcích⁵⁴. MF podle tohoto zákona provádělo kontrolní činnost v oblasti soudních poplatků prostřednictvím jemu podřízených orgánů. Ze strany finančních úřadů nebyly v letech 2021 až 2024 zpravidla zjištěny žádné nedostatky ani uložena nápravná opatření. Z protokolů o kontrolách provedených finančními

⁴⁸ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 549/1991 Sb.

⁴⁹ Ustanovení § 119 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.

⁵⁰ Ustanovení § 120 odst. 4 zákona č. 6/2002 Sb.

⁵¹ Ustanovení § 123 odst. 1 písm. c) zákona č. 6/2002 Sb.

⁵² Ustanovení § 123 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb.

⁵³ Ustanovení § 123 odst. 1 písm. e) zákona č. 6/2002 Sb.

⁵⁴ Ustanovení § 17 zákona č. 549/1991 Sb.

úřady u KS Ostrava vyplývá, že se finanční úřady zabývaly zejména kontrolou uhrazených soudních poplatků. K vymáhání neuhrazených soudních poplatků v protokolech uváděly obecné informace ohledně prováděných součinnostních úkonů s orgány státní správy před vydáním exekučního příkazu. NKÚ zjistil, že finanční úřady prováděly pouze formální kontroly soudů a MF tuto skutečnost nezjistilo. MSp ani MF tak nezjistily, že kontrolované soudy v některých případech nenaplnily jeden z cílů správy daní, kterým je zabezpečení jejich úhrady, jak jim ukládá daňový řád. Dále nezjistily, že nepostupovaly v souladu se zákonem o účetnictví. Podrobnosti jsou uvedeny v kapitole IV. bod 1.

Seznam zkratk

CS ČR	Celní správa ČR
CÚ	celní úřad/y
CÚ pro JMK	Celní úřad pro Jihomoravský kraj
CÚ pro MSK	Celní úřad pro Moravskoslezský kraj
CÚ pro PLK	Celní úřad pro Plzeňský kraj
exekvovatelný majetek	majetek, který lze exekučně zabavit
GŘC	Generální ředitelství cel
IRES	<i>Informační, rozpočtový a ekonomický systém</i>
KS Ostrava	Krajský soud v Ostravě
MED	aplikace <i>Modul exekucí a dražeb</i>
MF	Ministerstvo financí
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
nové pohledávky	justiční pohledávky vzniklé od 1. 1. 2024
OS PM	Okresní soud Plzeň-město
staré pohledávky	justiční pohledávky vzniklé do 31. 12. 2023
VSD	aplikace <i>Vnitrostátní daně</i>
zákon o konsolidaci veřejných rozpočtů	zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů